

VIDENSKABSSELSKABETS OLDSAGSAMLING

TILVÆKST I 1904 AF SAGER ÆLDRE END
REFORMATIONEN

AF

K. RYGH

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKABS SKRIFTER, 1904. NO. 3

AKTIETRYKKERIEET I TRONDHJEM
1904

VIDENSKABSSKABETS
OLDSAGSAMLING

TILVÆKST I 1804 AF SAGER KJØBTE END
REFORMATIONEN

K. NYH

DET KÖL. NORSKE VIDENSKABES Selskabs Skrift. 1804. No. 2

AKTIEBOKKEN I TRONDHJEM
1804

1. Bryne af kvartsit, fladagtigt med afrundede smalsider, ualmindelig regelmæssigt og glat afslidt overalt; ogsaa enderne glatslebne; 16 cm. langt, 3,5—4,5 cm. bredt, 2 cm. tykt. Skal være f. paa Rakvaag i Akerø ved nylandsbrydning i myr, $\frac{1}{2}$ m. dybt (7189).

2. Firesidet bryne af en haard skiferart, meget slidt, 12,5 cm. langt, men antagelig afbrækket. Firkantet hængelaas af jern, noget ufuldstændigt. F. i resterne af en gravhaug paa Røvik i Bolsø. Antagelig fra yngre jernalder. Gave fra gaardbr. Ole Røvik ved oberstløjtnant Ziegler (7190).

3. Vævsten af almindelig form. F. paa Kleivan i N. Stjørdalen (7194).

4. 6 svære spydspidser af skifer, mere og mindre ufuldførte, afbildede paa de vedføjede to plancher. 1. Af rødlig skifer, 29 cm. lang, nederst paa bladet 6,5 cm. bred; helt sleben med to slibeflader paa begge sider og en midtryk, som fortsættes ud over tangen. Eggene er ikke skarpe, men tvert afslebne, formentlig som en forberedelse til særskilt eggslibning. Tangens sidekanter er kun tilhugne, ikke slebne. Stykkets største tykkelse er ca. 2 cm. (afb. pl. I fig. 1). — 2. Ufuldført spids af samme stenart, 23 cm. lang, indtil 5,5 cm. bred. Sidekanterne har faaet sin form ved tilhugning; men der er ingen indhakning for tangen. Paa den ene side er tilslibning paabegyndt. Noget nedenfor odden er der nogle gennemgaaende sprekker skraas over stykket; det er mulig af denne grund, at stykket ikke er blevet fuldført (afb. pl. I fig. 2). — 3. Af grønlig graa skifer, kun tilhuggen uden spor af slibning, med særskilt tilhuggen tange, 31 cm. lang, tangen omtr. 6 cm. lang (afb. pl. I fig. 3). — 4. Af samme stenart, ogsaa uden spor af

slibning, med regelmæssige, buede sidekanter og svag indsmalning for tange, 32 cm. lang, hvoraf 6,5 cm. paa tangen (afb. pl. II fig. 4). — 5. Af samme stenart, ogsaa uden spor af slibning, med særskilt tilhuggen tange, 35 cm. lang, tangen 7 cm. lang (afb. pl. II fig. 6). — 6. Af samme stenart, ogsaa kun tilhugning, men uden nogen indsmalning for tange, som dog vist ogsaa dette stykke har været bestemt til at have, omtr. 36 cm. lang (afb. pl. II fig. 5). — Disse 6 stykker er f. paa Børøen paa østsiden af Hiteren, under opgravning af en „vadbække“, liggende sammen, omtr. 1,5 m. under jordens overflade og kun lidet over den underliggende bergflade. Alle stykker er bedækkede af et paafaldende tykt forvittringslag, der er fuldstændig ensartet i alle tilhugningsflader, og som kun kan forklares ved, at de har ligget overordentlig længe paa stedet, sandsynlig i forbindelse med en særlig beskaffenhed af jordarten eller vandet. I frisk tilstand vilde de to første stykker vel have vist samme farve i overfladen som de ikke sjeldne violette spidser og knive af skifer; de 4 sidste er af almindelig grønlig Trondhjemsskifer, medens de nu har en lys graa overflade. Stykker af samme skiferarter er ofte fundne i Agdenes sogn paa den anden side af Trondhjemsleden. Fundet maa betragtes som et depotfund fra stenalderen, og sandsynligheden taler for, at forarbejdelsen er foregaaet paa stedet eller i nærheden. Fundet er gjort af gaardens eier, Anton Børø, som ogsaa selv har indbragt det (7196 ff.).

5. Bryne(?) af kvartsitholdig skifer; 15 cm. langt, har paa midten et rektangulært tværsnit, $2,5 \times 1,3$ cm. Indsmalner derfra, navnlig i tykkelse, men ogsaa i bredde mod begge ender. Den fuldstændige regelmæssighed i alle former og dimensioner gjør det høist usandsynligt, at stykket har faaet sin form ved slidning som bryne. Det er neppe tvivlsomt, at det er forsætlig tildannet saaledes, enten til bryne eller til andet brug. F. paa Børøen ved Hiteren, men ikke paa samme sted som det foreg. fund (7199).

6. Odestykke af en kniv af lysgraa skifer, 6 cm. langt. — Brudstk. af en meget stor enegget kniv af graa skifer; det er et stykke tvært over bladet med egg i den ene, afrundet ryg i den anden kant. Det er sandsynlig af et ualmindelig stort eksemplar

af typen R 54. — Brudstk af en enegget kniv af brunlig graa skifer, som maa have havt et temmelig bredt blad. — 2 brudstkr. af skifer, som viser bearbejdelse, men ikke kan nærmere bestemmes. — Oval sten af meget haard art med 2 omgaaende furer efter længden, som krydser hinanden i begge ender. Er indsendt fra Røsaasen i Ankenes og formentlig alt f. paa stenalderspladsen der (7200. 7252 ff. 7261).

7. Brudstk. af et tveegget sverd af jern, bestaaende af haandtaget med begge hjalter, men uden den opr. tilhørende knap. Hjalterne har nærmest form som R. 494 og har spor af belæg af riflet bronze. F. for længere tid siden sammen med et senere forkommet økseblad paa Langli i Henning sogn i Sparbuen. Sverdet var ved fundet fuldstændigere (7201).

8. Oval, omtr. ægformet sten, $12 \times 7,5 \times 5,5$ cm. i tverm., med en tvertover omgaaende fure. Mulig bestemt til en hammer som R. 45, men viser ikke merker af slid. F. paa Strøm inderst i Brandsfjorden i Bjørnør (7202).

9. En hel del smaa brudstkr. af mindst 2 urtepotformede urner af brændt ler. De fleste tilhører en enkelt urne; men kun endel af dem har ladet sig sætte sammen. Den har været rigt ornamenteret, saaledes med en række dobbelte buer under randen og forøvrigt med linjer i vekslende grupper og mønstre. — Urtepotformet urne af brændt ler, hvoraf kun bunden og lidt af siderne mangler (afb. i hosstaaende fig. 1); omtr. 10,5 cm. høi, over randen 13 cm., i bunden kun 8,5 cm. i tverm. Under randen er der et baand af brede furer, som delvis har været dækket af et jernbaand, hvoraf nogle levninger er bevarede. Af de øvrige ornament, som sees af afb., fremhæves grupperne af de dobbeltstregede vinkler med cirkler ved de nedadvendte spidser. Dette motiv gjenfindes ogsaa paa en forøvrigt anderledes dekoreret urne fra Soldal i Vikør (Lorange s. 78), jfr. urnen fra Vemestad, Ab. 1878 fig. 21, og brakteater som Ab. 1881 fig. 10. — F. i en haug paa Røvik i Bolsø, den nogenlunde hele urne i et lidet, af heller dannet kammer; ved fortsat senere gravning fandtes brudstykkerne i en række tvert over haugen, efter arbeidernes opfatning i et lag af muld ovenpaa en stenlægning og under det øvre stenlag. Ved mit

besøg paa stedet isommer saaes endnu en rest af haugen staaende igjen; af denne kunde det sees, at haugen har været dannet af kuppelstene af temmelig ensartet størrelse og sammenlagte med nogen omhu. Den ligger nederst i lien nedenfor gaarden. Paa den anden side af gaardsveien ligger en spids stenhaug. Øverst oppe i lien og omkring den østre gaard har der været en hel del hauger, tildels udjevnedede. Gave fra gaardbruger Ole Røvik gjennem oberstløjtnant R. Ziegler (6970. 7203).

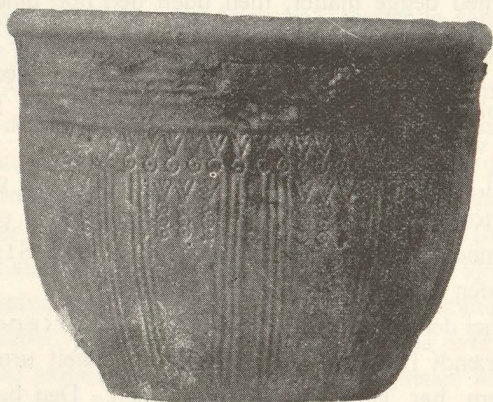

Fig. 1. $\frac{1}{2}$.

10. Økseblad af jern, jfr. R. 558. Bladets forreste hjørne springer sterkt frem. Fremspring paa begge sider af skafthullet. F. under jordarbejde paa Høiem paa Byneset (7204).

11. Nye fund fra verkstedspladsen paa Draget i Bolsø. De bestaar af henimod 250 stykker af flint, som er opsamlede under jordarbejde. Det meste maa betragtes som arbejdsaffald. Men desuden er der nogle pilespidser, hvoraf 1 af kvarts, lancetformet med hulning bagtil, og mindst 2 af flint. Dertil kommer nogle stykker, som synes at være dele af flekkeknive, og nogle smaa skrabere med afrundet egg samt nogle stykker, som kan være bestemte til bor eller spaltere. To medfølgende flintklumper er ikke fundne oppe paa pladsen, men søndenfor gaarden nede ved søen. Tidligere er fra samme plads indkommet en ufuldst. dolk, en bor, og ca. 50 mindre stykker af flint (7212 og 7302).

12. Pilespidser af grønlig graa skifer, af typen R. 88, men

forskjellig ved, at sidekanterne er næsten retlinjede ligetil omtr. 1 cm. fra odden, hvorfor oddslibningen er meget skarp; sterk rygning, kun lidet tilbagegaaende agnorer. Idethele næsten ganske lig spidsen fra Stiklestad (se min afhdl. „Spidsen og knive af skifer“ fig. 6). 9,8 cm. lang, største bredde over agnorerne 1,5 cm. F. paa Gjermstad (øvre) i Verdalen under brydning af nyland lidt ovenfor husenes nye plads, altsaa oppe i fjeldlien et stykke ovenfor skredkanten (7213).

13. Alterplade af sten, 1,55 m. lang, 0,80 m. bred, 0,12 m. tyk. I midten er der en firkantet fordybning, 25×26 cm. i tverm., og i dennes midte igjen en mindre lignende, 7 cm. i tverm. Den sidste har været det egentlige relikviegjemme, hvorover der har ligget en dækplade. Fra Mosvikens ældre kirke og overdraget som gave af Mosvikens herredsstyrelse tilligemed flere inventariesager fra efterreformatorisk tid (7220).

14. Oval sten med omgaaende fure efter længden, $13 \times 10 \times 7$ cm. i tverm. F. under brøndgravning paa Ystland i Lensviken (7250).

15. Tre arkitektoniske brudstkr. af grøtsten, f. i Trondhjem, en under den forrige tekniske skole, en i Frue kirke og en i bager Hoff's gaard i Olaf Tryggvesøns gade. Gave fra Domkirkens restaurationsbestyrelse (7251).

16. Naal af bronze, 7 cm. lang, rund, men affladet oventil, hvor der er et 1 cm. langt, smalt hul. Alderen er ikke let at bestemme og belyses heller ikke af fundomstændighederne, da den skal være fundet indstukket i en spræk i et gammelt skab paa Berg i Stjørdalen. Den ligner temmelig nær Müller, Jernalderen 133, og kan for formens skyld godt være fra Æ. J. (7255).

17. Yngre jernalders gravfund fra Vitsø i Hevne:

Eneget sverd af jern; af klingens 78 cm. bevaret, men omtr. afbrækket paa midten, tangen mangler, ingen levninger af hjalter. — Brudstkr. af et andet eneget sverd af jern. — Tvegetet spydspids, nærmest = R. 522, 36 cm. lang, bladet indtil 5 cm. bredt; bladet viser damaseret arbeide i fiskebensmønster. — Økseblad af jern, nærmest ligt R. 557; synes at have været sterkt slidt og opslebet, og eggen medtaget. Nu kun 14 cm. langt

og 6 cm. bredt ved den nuværende egg. — Celt af jern, ufuldstændig baade i eggen og i falen; maa have været meget lig R. 401. — Hammer af jern, omtr. som R. 394, med egg i den øvre ende. — En samling tveeggede pilespidser af jern, hvoraf 3 nogenlunde fuldstændige, den bedst bevarede 14 cm. lang, og bladene af 3 andre. — Et knivblad af jern, brækket i to stykker. — Stkr. af bøilen af en saks af jern af formen R. 442 og af den ene kniv. — En del af et sigdblade af jern med den bagre ende ombøiet som paa R. 386, og et stykke, som det synes, af et andet sigdblade. — Endel mindre brudstkr. af jern, deriblandt et lidet stykke af en skjoldbule. — En efter længden kløvet firesidet hein og et stykke af en anden hein.

Fundet blev efter beskrivelsen gjort i et gravkammer $\frac{1}{2}$ alen under jordens overflade uden synlig haug over. Kammeret var dannet af kuppelstene, $4\frac{1}{2}$ alen langt og $2\frac{1}{2}$ alen bredt indvendig; ved enderne var der nogle større stene. I det indre var der en masse muld, som var blandet med noget, som arbeiderne opfattede som optæret ben. Endel af oldsagerne laa ved den ene sidemur og endel i midten af kammeret. — Som almindelig med oldsager af jern fra Fosen og ikke mindst fra Hevne, er sagerne i en meget medtaget forfatning, som gjør det næsten umuligt at konservere dem (7263 ff.).

18. Spydspids af jern fra Æ. J., meget lig R. 203, omtr. fuldstændig, 20 cm. lang, indtil 2,5 cm. bred over bladet. F. paa Oklan i Verdalen oppe i bakken et stykke ovenfor husene, under arbeide i ageren. Der er her ikke dybt ned til berget; men der merkes dog en svag afrundet forhøining, uidentivl levning af en for længe siden udjevnet gravhaug. Stedet ligger meget høit med overordentlig vid udsigt over dalen og fjorden. Gave fra gaardbruger M. Halseth (7278).

19. Et redskab af ben, bestaaende af et haandtag og en rund, tyk plade med 4 hul, hvis kanter viser sterk slidning af traade; pladens ene side forsiret med linjer, cirkler, dobbelte cirkler og trekant. Formodentlig et redskab til brug ved vævning eller tvinding af traad. Kan være fra MA. Har været opbevaret paa Oklan i Verdalen. Gave fra E. Müller (7279).

20. 2 økseblade af jern, af hovedform som R. 559, indbyrdes meget lige; begge meget ufuldstændige i eggen. F. paa Nord-Eitran i Leka, ca. 40 m. fra det sted, hvor fundet nr. 6942 ff. gjordes, paa jevn mark uden noget tegn til, at der havde været haug. Indkommet gennem opkjøber, men opgaven verificeret (7280).

21. Økseblad af jern, af hovedform som R. 559, nu afbrækket nederst i skafthullet, og den øvre del mangler; ufuldstændig i eggen. Skal være f. paa Kjerstad i Bindalen (7282).

22. Oval sten med omgaaende fure efter længden, $13 \times 8 \times 5$ cm. i tverm. Skal være f. paa Smines i Kolvereid (7283).

23. Sænkesten af grøtsten af formen med tilspidsning ved den ene ende, medens den er afstumpet i den anden tykkere, og med et gennemgaaende hul ved midten, hvorfra der gaar en dyb fure over den spidse ende. Stene af denne form tilhører ialfald undertiden sikkert MA. Skal være f. paa Smines i Kolvereid (7284).

24. Bryne af kvartsit, 14,5 cm. langt. Slidt paa 3 sider paa saadan maade, at det snarest gjør indtryk af, at det har været brugt til slibning af stenredskaber. Skal være f. paa Frengen i Skjørn (7285).

25. 2 perler af glas. Den ene mørkblaa, rund med afledede poler, dybt længderiflet; den anden sammensat, nu af 7 led, hvid med søvlignende belæg, over 3 cm. lang. Skal være f. paa Dun i Fosnes, mulig hørende til det i 1896 indkomne fund fra en sandhaug paa gaarden (nr. 4959 f.), ved hvilket det oplystes, at der var fundet endel flere perler end de indsendte (7287).

26. Tveegget spydspids af jern, fra Y. J., adskillig ufuldstændig, navnlig i falen; nu 26,5 cm. lang. Bladet fladt og indtil 3,5 cm. bredt. F. paa Vaag i Steigen under pløining i udmarksstykket Vinjen under fjeldet Hanekammen. Gave fra lensmand Olaf Olsen (7290).

27. Ældre jernalders fund fra Tømmeide i Dønnes: a. Brudstkr. af en hagekorsformet (hjulformet) spænde af bronze, jfr. R. 238, S. Müller 266; har ligesom den sidste kun 4 arme. Levnet er nu af underlaget det runde midtparti og nogen-

lunde fuldstændig, løsbrudte fra dette, 2 arme og et stykke af en tredie. Dertil stykker af de ringe, som har omgivet alle runde partier, og et par løsrevne smaa runddele. Fremdeles omtr. fuldstændig den retopstaaende, omtr. 1 cm. høie ramme, som har omgivet midtpartiet, udvendig belagt med skraariflet sølvblik; desuden nogle flere stykker af saadant riflet belæg og dele af de hætteformede belæg paa de smaa runddele. Endelig er bevaret den ca. 5 cm. lange naal af bronze, som med spidsen sidder fast i en naaleskede, der er klinket fast til bagsiden af den ene arm; naalens rod er slynget i 3 spiraler paa hver side og i en bue under naalen, og med en stift fæstet til et charnier, der har været klinket fast til en anden korsarm. — b. Bøileformet spænde af bronze, beslægtet med R. 243, men med glat, noget afrundet bøile; den nederste del med naaleskeden lidt ufuldstændig; nu 4,5 cm. lang. — c. 3 hele og 2 halve smaa perler af lysgrønt, gjennemsigtigt glas, omtrent kugleformede.

Dette fund er gjort paa Tommeide paa øen Tomma i Dønnes sogn i Nesne prestegjeld i Nordre Helgeland, „i en gammel grav, hvori der fandtes endel hensmuldrede ben.“ Glasperlerne fandtes lidt højere oppe end de øvrige sager, men i samme grav. Den hagekorsformede spænde er det 4de eksemplar af denne form, som vides fundet i Norge. De øvrige er: Hallem i Verdalen (Ab. 1870 S. 89), Aak i Grytten (Ab. 1872 S. 76, afb. R. 238) og Gangsaa i Øislebø (Ab. 1880 S. 187). Forøvrigt tilhører denne spændeform især Danmark, men er enkeltvis funden i Mechlenburg og i Sydsverige. Fundet kan neppe henføres til senere tid end ca. 400 e. Chr. og er saaledes et af de allerældste kjendte jernaldersfund i Nordland (2792 ff.).

28. Sverdknap af bronze fra Y. J. med meget eiendommelige ornamentter (se fig. 2). Fremtrædende er bl. a. de fordybede ringe omkring en grube, hvilke har været fyldte med en indlægning af sølv. Indvendig er en bøile af jern, hvis afbrudte ender maa have gaaet gennem et øvre hjalt. Stykket er f. i den ene ende af en haug paa Moksnes paa Frosta, hvorfra der haves mange gravfund fra yngre jernalder, hvoraf maaske noget netop er fra denne haug. Efter finderens opgivende synes der at

have været et slags kammer eller en stensætning, hvor fundet gjordes (7297).

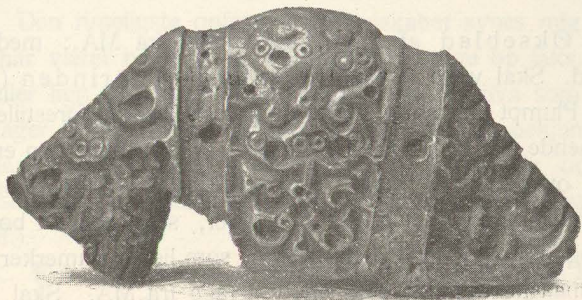

Fig. 2. $\frac{1}{4}$.

29. Bryne af kvartsit, nu 11,5 cm. langt, med rundagtigt tværsnit, dog noget fladere paa den ene side. — Bryne (?) af kvartsitskifer, i 2 stykker, men fuldstændigt, 38 cm. langt. Paa midten kvadratisk tverm., ca. 1,5 cm., men udvides til begge ender, og har i den ene den almindelige brede spydform. Ogsaa ved dette er dimensioner og former saa regelmæssige, at det ikke synes forklarligt, at de skulde være fremkomne ved slidning af stykket som bryne. Skal være fundne paa Nedal i Kvernes (7298 f.).

30. Økse af flint, noget lig R. 17. Har været brugt som tverøkse; 12 cm. lang, 5 cm. bred ved eggen, 3,5 cm. ved nakken. Paa grund af afkløvning ser den mere tyndnakket ud, end den virkelig har været; har opr. været omtr. 1 cm. tyk i nakken. Helt sleben paa den ene bredside, nogenlunde helt paa den anden. Er f. paa Sørvik i Kvernes (7300).

31. Odstykket af en spydspids af graa skifer af en bred og tynd form uden midtryk, 5 cm. langt, 3,5 cm. bredt ved det skraa brud. Skal være f. paa „en vei i en skog“ mellem Virek og Røsaas i Ankenes. Jfr. ovf. nr. 6 (7301).

32. Kjedel af bronze af den almindelige form fra den senere MA. med udbrettet rand, trekantede ører, 2 ophøiede ribber om bugen og tresidede fødder. 20 cm. høi og 24 cm. i tverm. oventil. Skal være indkjøbt paa en gaard i Flatanger (7303).

33. Halvmaaneformet vævsten af grøtsten med hul ved den buede side. Skal være f. paa Lian paa Byaasen i Strinden (7304).

34. Økseblad af jern, sandsynlig fra MA.; med tyndt, bredt blad. Skal være f. paa Lades grund i Strinden (7306).

35. Plumpt udskaaret dyrefigur, sandsynlig forestillende en løve, staaende paa en plade, af grøtsten. Midt paa ryggen er der et dybt hul, over 2 cm. i tverm., og i hovedet et smekrere og grundere. Under pladen er nogle bogstaver, som snarest bør læses RAUT, og desuden nogle usikre tegn, som ligner bumerker. Stykket kan maaske opfattes som en lysesstage fra MA. Skal være f. paa Uttian ved Frøien (7307).

36. Tveegget spydspids af jern, jfr. R. 527, noget ufuldstændig i odden, nu 24 cm. lang; bladet er fladt, knap 3 cm. bredt. — Hammer af jern, lig R. 394, men med mindre skaft hul, som ikke er firkantet, men ovalt, $1 \times 0,7$ cm. i tverm. Stykket er nu knap 8 cm. langt, men øiensynlig afrustet i eggen; ogsaa ellers er dimensionerne formindskede ved rustning. F. paa den bekjendte gravplads paa Romföhjellen i Sundalen; men det kan ikke sikkert siges, om de hører til samme gravfund. Paa samme sted er ogsaa fundet nogle perler af glas, som er i privat eie (7310 f.).

37. Fra gravpladsen paa Risegjærdet i Opdal: Økseblad af jern, som nærmer sig til formen R. 559, har været over 12 cm. langt og 7,5 cm. bredt ved eggen, men nu noget formindsket ved rustning. — Knivblad af jern, jfr. R. 406, omtr. 10,5 cm. langt, hvoraf halvdelen paa tangen; adskillig slidt og opslebet før nedlægningen og desuden nu medtaget af rust. — Brudstk. af et ljaablade eller stort sigdblade af jern, afbrudt ved begge ender, nu 19,5 cm. langt. — En hel og en lidt ufuldstændig ring af jern, den første 4,7 cm. i ydre tverm., antagelig mundbidsringe eller ialfald hørende til ridetøi. — Hestesko af jern; har som sædvanlig ikke græv foran, men kun bagtil. — En firesidet, smekker, bøiet ten af jern, sandsynlig del af en krøgnøgel. — Et eiendommeligt redskab af jern, antagelig et fiskeredskab. Det bestaar af et skaftstykke med fal og et halvrunt, fladt parti, fra hvis rette kant der udgaar tene, der er krummede som angler

og forsynede med modhager og desuden yderst i rækken til hver side en ten, hvor spidsen og modhagen er formet som et dyrehoved. Den rimeligste opfatning af redskabet synes mig at være, at det har været bestemt til en klep til at tage op laks af lakse-teiner eller lign. (Laksen gaar saa langt op i Driva som til Rise). Disse sager er fundne under jordarbejde paa den bekjendte gravplads paa Risegjerdet i Opdal, som sædvanlig uden at de kan udsondres i særskilte gravfund. De maa alle henføres til Y. J. (7312 ff.).

38. En af amtsskolebestyrer J. Olafsen efterladt samling af stensager. Den bestaar fornemmelig af en stor samling af flintrester, skjerver, splinter og knolde. Et stykke kan betragtes som et tildannet bor, et andet maaske som bestemt til en skraber og nogle er mulig dele af flekkeknive eller pilespidser. — En ufuldstændig, flad slibesten af sandsten. afbrækket i slibningsgruben, nu $15 \times 9,5$ cm. i tverm. — En liden økse af skifer af Nøstvettype, jfr. R. 4, 9,5 cm. lang. Et andet stykke, af sandsten, synes at være et noget forvitret eksemplar af samme type. — Af disse sager er flintresterne udentvivl fra bopladsene i Veø, navnlig fra Flovik-Aasvang (se nr. 6820 og 7122). Derfra skriver vist ogsaa slibestenen sig; men om økserne er fundne her eller erhvervede søndenfjelds, tør være ganske tvivlsomt (7320—7322).

39. 12 perler af uigjennemsigtig brunrød eller gul glasmasse, tøndeformede, 0,7—0,9 cm. høje. F. under brydning af nyland paa pladsen Skjerbugan yderst paa den sydlige side af Aastfjorden i Hevne (7328).

40. En øiensynlig tildannet sten af uvis bestemmelse, af graalig violet, haard sandsten; omtr. rundt tversnit, 11 cm. lang, tykkest paa midten og indsmalnende mod begge ender. Skal være f. paa Heim i Hevne (7330).

41. En kløvning af en flintbølle med kalkskorpe paa den afrundede oprindelige side og forøvrigt med flere spalteflader. Kan være bestemt til at bruges som bor. F. paa Røvik i Bolsø. Gave fra gaardbruger Ole Røvik (7331).

42. Firesidet sten, 9 cm. lang, ca. 3 cm. i tverm., med slibeflader paa 2 sider; antagelig et stykke af en slibesten fra

stenalderen. F. paa Bergsvik i Væø. Gave fra gaardbruger Paul Bergsvik (7332).

43. Stor spydspids af graa skifer af typen R. 86. Over 21 cm. lang, men et ubetydeligt stykke af odden mangler; største bredde over agnorerne 5,5 cm. Lang og bred tange. Svag midtryk efter bladet, men tangen flad; særskilt eggslibning kun nærmest odden. Er f. paa Eide i Kvernes, ved en af de øvre gaarde, omtr. 1 m. dybt i jorden i nærheden af en bæk (7534).

44. Perle af rødbrun glasmasse, tøndeformet, 0,9 og 0,8 cm. i tverm., og et stykke smeltet glas af samme farve, utvivlsomt af en anden lignende perle. F. paa Lysberge i Overhallen under jordarbejde paa et sted overfor gaarden, hvor der tidligere har ligget en røs (7335).

45. Endel smaa stykker flint, ialfald de fleste kun spaaner og affald. Indsamlet af cand. Th. Petersen paa et stykke udmark, som før har tilhørt Bølestrand, men nu er mageskiftet til Bøleseter i Flatanger. Stykket ligger øverst oppe under fjeldet; her er tidligere ikke gjort fund (7336).

46. Brudstk. nær odden af en smal pilespids af rødbrun skifer. Brudstk. af graa skifer, der ser ud til at være en del af skaftet af en enegget kniv, og et andet brudstk., der kan være en del af bladet af en kniv af formen R. 57. Et aflangt stykke flint, udentvivl at opfatte som en skraber. F. paa Bølestrand i Flatanger (7337 ff.).

47. 2 stykker flint, der synes tildannede til bor, og nogle klumper og affaldsstykker af flint. F. paa Bosvik i Flatanger, ved Jøssundfjorden paa den nordre side af den halvø, hvor verkstedpladsene paa Bøleseter, Bølestrand og Urdan ligger, og kun omtr. 1 km. fjernet fra den sidste. Fundet er gjort i indmarken ovenfor gaarden (7340).

48. Oval sten med omgaaende fure efter længden og en uregelmæssig aflang klump flint med nogle afspaltningsslader. F. nær sammen paa Lian ved Bustlisundet i Hevne (7342 f.).

49. En større klump flint med flere afslagningsflader, f. paa Slurdal i Hevne, hvorfra der ifjor indkom en skraber og endel

klumper af flint, og hvor der ogsaa ellers skal være f. stykker af flint (7334).

50. 2 pæle af birk, delvis med paasiddende næver, den fuldstændigste 36 cm. lang, tilspidset med flere hugflader nedentil. De blev opbevarede som prøver blandt en hel andre, der blev fundne paa Bustad i Rissen i en myr i sydvert for gaarden. De skal have staaet lodret i flere zikzakformede rader med omtr. $\frac{1}{2}$ alens afstand mellem raderne og ligesaa stor afstand mellem pælene i hver rad, paa lignende maade, som det er iagttaget ved andre saadanne fund af pæle. De stod omtrent midt i myrlaget, toppene omtr. 1 alen under overfladen. Gave fra hr. Johan Lindgaard (7346).

Nr. 43—50 er indsamlede under en stipendie-reise af hr. cand. Th. Petersen.

51. Yngre jernalders fund fra Hov i Dønnes:

a. Vævspyd af hvalben, lidt ufuldstændigt i odden, nu 87 cm. langt, hvoraf 27 cm. falder paa haandtaget; oventil er bladet 6,5 cm. bredt. Det har egg til begge kanter. Paa begge sider er det orneret med baand af 3 furer langs hver egg; lignende baand har der været paa haandtaget; men de er her omtrent afslidte. Afb. i hosstaaende fig. 3 (7349).

b. Rund spænde af lav konisk form af bronze, i det væsentlige lig samlingens ældre nr. 3880 og 4084 fra Rise og Romfo, jfr. ogsaa den ndf. omtalte fra Bjørnes i Overhallen og den Aarsb. 1888 fig. 16 afbildede, meget anderledes ornerede fra Sørum i Tinn. Ogsaa denne har paa bagsiden ved den ené kant et enkelt charnier med en rustklump af jernnaalen, hvori fastrustet levninger af fint tøj, og ved den modsatte kant en bøjle for

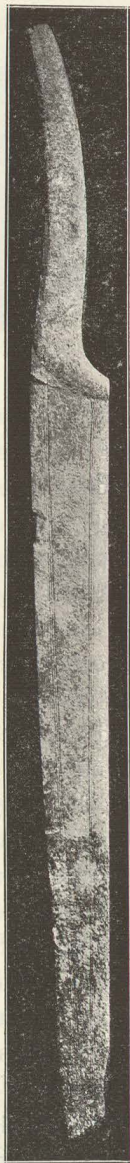

Fig. 3. $\frac{1}{6}$.

naalespidsen. Ornamenterne paa oversiden sees af afb., fig. 4. Dette eksemplar er særlig merkeligt ved, at der er bevaret halv-

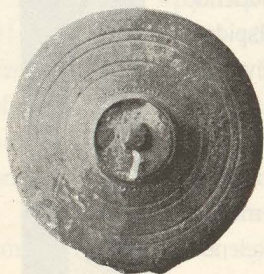

Fig. 4. $\frac{1}{1}$.

delen af en masse hvidt glas eller email, hvormed den runde ramme i spændens midte har været fyldt, og som har været fastholdt ved en endnu bevaret nagl af bronze med afrundet hoved. 5 spænder, i hovedsagen af samme form, er ifølge Sv. Månadsbl. 1897 s. 46 fundne i Åsele Lappmark sammen med to ovale skaalformede spænder af en meget gammel type (7350).

c. Omtrent 100 perler af glas. Over halvparten er af rødbrunt uigjennemsigtigt glas, lavt tøndeformede, omtr. 1 cm. i højde og vidde; en enkelt, nu ufuldstændig, har været høi og smal kegleformet. Dernæst er der omtr. 30 af gulbrun uigjennemsigtig masse, af samme form, tildels en smule større. 2 af lysgul masse, den ene med et omgaaende, mørkrødt baand, den anden med pletter af hvidt og mørkrødt. 5 grønne, fladagtige og en lysgrøn kageformet med omgaaende baand af hvidt. I nogle sees endnu levninger af traad (7351).

d. Økseblad af jern, en mellemform mellem R. 553 og 557, nu 19,5 cm. langt og kun 7,5 cm. bredt ved eggen, men er mulig her noget ufuldstændigt. Paa den ene side var fastrustet levninger af tøj af tyk, tvunden traad (7352).

Dette fund er gjort paa Hov paa øen Løkten i Dønnes herred, Nesne præstegjeld, i en haug, hvori der var adskillig sten, men ikke iagttoges noget gravkammer. Der blev ogsaa fundet et vel bevaret skelet, som hidtil ikke er blevet indsendt. Perlerne laa ved halsen, vævspydet og øksebladet ved den ene side; spændens plads er ikke opgivet. Det er øiensynlig en kvindegrav, hvorimod det ikke taler, at et økseblad hører til fundet, og det maa skrive sig fra en tidlig del af yngre jernalder. Gave fra gaardens eier, hr. Jens Winther.

52. 4 vævstene af grøtsten, en af almindelig form og tre halvmaaneformede med hul ved hver ende. F. paa Vaadan

paa Byaasen i Strinden, hvorfra der tidligere er indkommet lignende (7356).

53. Døbefad af messing. Har flad bund, næsten lodret opstaaende sider og horizontalt udstaaende kant; omtr. 50 cm. i tverm. over kanterne, 40 cm. i bunden, omtr. 6 cm. høit. Kanten er helt dækket med en indskrift i minuskler, delt i tre afsnit, men saa sterkt afslidt, at den kun delvis kan læses. Den ene afdeling indeholder de hellige 3 kongers navne, saaledes: *iacprmelchiorbaltacar*. Paa andre steder kan skjelnes: *o mater og helpihecusmaria(?)*. Forøvrigt kun nogle bogstaver her og der. Paa kantens underside et bumerke. Fra Skatval kirke i Stjørdalen (7357).

54. Siddende Mariafigur, udskaaren i egetræ, 85 cm. høi. Har havt Christusbarnet paa skjødet, men af dette er kun fodbladene levned. Begge figurens arme afbrudte ved albuen. Krone og nedfaldende haar; klædningen skjuler fødderne. Af maling er kun spor tilbage; det kan sees, at kronen og overkappen har været forgyldte, haaret brunt og underklædningen blaa. Fra Skatval kirke i Stjørdalen (7358).

Nr. 53 og 54 er tilligemed en døbefadring af jern, en døbefont af træ og dele af en altertavle fra tiden efter reformationen overdragne til samlingen af Skatval heredsstyrelse, nr. 53 som depositum, det øvrige som gave. Sagerne har været opbevarede i i den for nogle faa aar siden nedrevne kirke, men maa være komne did fra en endnu ældre kirke, da den sidst nedtagne kirke først skal være opført i 1767.

55. Den bagre del af en kniv af rødbrun skifer, som har nærmet sig noget til formen R. 55. Stykket er 7 cm. langt og 3,5 cm. bredt ved bruddet. Skaftstykket dannet yed jevn indsmalning fra bladet og yderst forsynet med hak i kanterne. Ogsaa bladets ryg har eggslibning. F. under pløining i indjorden paa Halmø i Flatanger paa samme sted, hvor der tidligere er fundet en spids og to knive og et brudstk. af en kniv af skifer, som er indkomne til samlingen. Gave fra Amalie Halmø (7362).

56. Tilhuggen hvid marmorsten med rundt hoved og søileformet fodstykke, se nedenstaaende fig. 5. Den er 75 cm. høi og

omtr. ligesaa vid i tverm. i den øvre del. Fra indknibningen mellem hovedet og fodstykket gaar der op fordybde furer, som krydser hinanden i toppen, og langs hovedets nederkant er der en omgaaende række af dobbelte buer. Stenen stod nu paa Varøen i Nærø, hvor der var den tradition om den, at den „før havde staaet i en kirke.“ Der kan neppe være tvivl om, at ogsaa denne

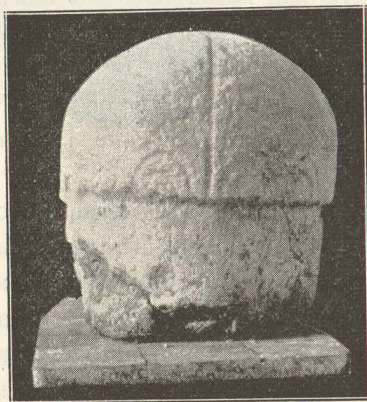

Fig. 5.

sten, ligesom det er bekjendt om endel andre lignende, oprindelig har staaet i eller paa en gravhaug. Den ligner i form (undtagen de dobbelte buer) en i Bergens Museum opbevaret, som blev funden inde i et gravkammer med fund fra Æ. J. paa Gjesfjorden i Herø Ndl., men er større end denne. Den overgaaes i størrelse kun af en fra Glein i Dønnes, som har staaet ovenpaa en gravhaug. Der kjendes flere eksemplarer af lignende stene, dog af forskjellig størrelse, tildels temmelig smaa, og ogsaa noget forskjellige i formen; men alle har dog det afrundede topstykke. Om flere, som er bevarede i Bergens Museum, se Loranges Katalog (1876) s. 113. Om endel i Sverige fundne stene, som dog for en stor del er smaa og ogsaa adskillig forskjellige i form, se Svenska Fornminnesför. Tidskr. II s. 165 ff. Om deres betydning kan vel ikke mere siges med sikkerhed, end at de har haft en bestemmelse som religiøse symboler (7363).

57. Et stykke af brønce, som kunde være den ene halvdel af en balancestang af en skaalvægt fra Y. J. Den ligner ialfald i formen ganske en saadan, om den end er noget sværere end almindelig. Det er dog maaske ikke udelukket, at den kan være den øvre del af en naal. Stykket er nu 4,5 cm. langt. Afb. fig. 6. — En samling klinksøm af jern, mest i brudstkr.; enkelte synes at have været mindst 5 cm. lange. F. i en haug paa Bjørnes

i Overhallen, klinksømmene i en saadan orden, at de skjønnedes at have hørt til en baad, som havde staaet paa bunden over haugens midte i retning nø.—sv. og været omtr. 6 m. lang; broncestykket blev fundet i den ved en tidligere gravning udkastede jord (7364 f.).

Fig. 6. $\frac{1}{1}$.

58. Nogle smaa brudstkr. af jern, deriblandt antagelig af en ring og af en nagl. F. i en haug paa Bjørnes i Overhallen (7366).

59. Brudstkr. af ben, som synes at være af partiet nærmest ryggen af en kam af ben, hvis ryg har havt svag krumning, og paa overkanten er orneret med en efter længden løbende baandfletning, som afvekslende ligger paa den ene og den anden side af et glat baand. Afb. fig. 7.

Fig. 7. $\frac{1}{1}$.

— En hel klinksøm af jern og to ufuldstændige. F. i en større samling brændte ben paa bunden, men ikke ved midten, i en haug paa Bjørnes i Overhallen, hvori ogsaa det fig. fund blev gjort (7367 f.).

60. Nogle klinksøm af jern, hvoraf nogle hele, ca. 3,5 cm. lange, og et lidet stykke flint. F. i samme haug paa Bjørnes som fig. nr., men liggende i et kullag med spredte stykker brændte ben noget høiere oppe i haugen (7369 f.).

61. Brudstkr. af et vævspyd af ben, aabenbart sprenget i stykker af hede; enkelte af stykkerne kan ogsaa lige godt være af en plade af ben. — Et ganske lidet stykke af en kam af ben med rester af tinder. Disse gjenstande fandtes med brændte ben liggende spredt i et tykt kullag paa haugens bund. — Et stykke af et vævspyd af ben og nogle smaa stkr. af en kam af ben, f. i et andet kullag, 20—30 cm. over bunden, blandet med brændte ben. Fra en haug paa Bjørnes i Overhallen. Uagtet fund-

forholdene er det maaske ikke umuligt, at det hele kan være samtidig nedlagt (7371 ff.).

62. Tveegget sverd af jern, brudt i flere dele, men nogenlunde fuldstændigt tilstede. Klingen, som i det hele nu er omtr. 75 cm. lang, oventil over 5 cm. bred, er omtrent helt bedækket med træ af sliren, som synes at have været foret med uberedt skind. Desuden er fastrustet uvedkommende stykker af træ foruden smaa stene, som vanskeligt lader sig skille af. Der kan ikke have været hjalter af jern; derimod er der øverst paa klingen levning af et tykkere belæg af træ, utvivlsomt løvtræ, liggende paa tværs. Af grebet er 8,5 cm. bevaret med belæg af træ efter længden. — Knivblad af jern, i 3 stykker med temmelig lang, sterk tange, i det hele omtr. 13 cm. langt. Endel træ af skaftet er bevaret, fastrustet til tangen, som det synes, yderst bedækket med tyndt jern. — Økseblad af jern, nærmende sig til formen R. 153, omtr. 19 cm. langt. Træ og andre gjenstande, som er fastrustede, gjør formen delvis ukjendelig. F. tilligemed nogle ubestemmelige brudstkr. af jern i en haug paa Bjørnes i Overhallen, i haugens midte, ca. 50 cm. dybere end den omgivende jordflade. Der fandtes forvitrede rester af træ i et saadant forhold, at det var sandsynligt, at der havde været en kiste af træ, omtr. 2,50 m. lang, 0,65 m. bred og 0,50 m. høi. Sverdet laa nøiagtig i retningen ø.—v. med haandtaget mod v.; øksebladet lidt ovenfor. Knivbladet og sverdet taler for at hense fundet til Æ. J., og øksebladet heller ikke derimod (7374 ff.).

63. Rund spænde af bronze af konisk form, af samme type som nr. 51 b ovenfor. Der sees ikke nu spor af ornament, men den er idethele meget medtaget af ir. Naalen og naalefesterne har været af jern. Afb. ndf. som fig. 8. — En samling af mindst 8 perler af glas, de fleste mere eller mindre forsmeltede paa ligbaalet; alle mangefarvede med mørkblaa brunfarve med indlægning af andre farver i forskjellige mønstre, mest i omgaaende, buede striber. En af dem nedf. afb. som fig. 9. — Tveegget pilespids af jern i 3 stykker, omtr. 14 cm. lang, smalbladet med tange; meget forrustet. F. i en haug paa Bjørnes

i Overhallen blandt en samling brændte ben i et kullag paa bunden i sv. for midten. Jfr. flg. nr. (7378 ff.).

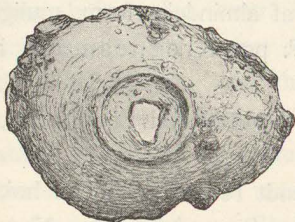

Fig. 8 a. 1/1.

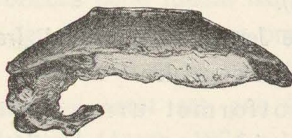

Fig. 8 b. 1/1.

Fig. 9. 1/1.

64. Nogle brudstkr., sandsynlig af en kam af ben, hvis form ikke kan bestemmes. — 6—7 klinksøm af jern, indtil 4,5 cm. lange. — Dele af et redskab af jern som R. 462. Falen noget ufuldstændig, glat uden knop. Den større ring er lidt ufuldstændig, omtr. 10×5 cm. i tverm.; de 3 ringe, som har hængt i denne, 8×5 cm. i tverm. — Oval ring af jern, omtr. $6 \times 3,5$ cm. i tverm., i flere stykker. Den kan neppe have hørt til det ovf. omtalte redskab. — Syl eller naal af jern, i stykker, 11,5 cm. lang. — En krog af jern, hvis stamme gaar over i en oval plade; synes for liden til at have hørt til et redskab som R. 465. F. tilligemed et ubetydeligt stykke gennemirret bronce i samme haug som nr. 63, men noget høiere oppe, liggende spredt sammen med brændte ben i flere kullag. Det synes ikke umuligt, at disse sager kan tilhøre samme begravelse som nr. 63; ialfald maa de være nedlagte samtig med dette (7381 ff.).

Nr. 57—64 er fundne ved udgravninger paa Bjørnes i Overhallen, foretagne af hr. cand. mag. Th. Petersen, som har leveret en nærmere beskrivelse af arbejderne, som er trykt i Aarsb. fra Foreningen til Fortidsmindesmerkens Bevaring for 1904. Fundene er af direktionen for den trondhjemske afdeling overdragne som gave til samlingen.

65. Ufuldstændigt bryne af kvartsitskifer, afbrækket i den ene ende, nu 17 cm. langt. Dette stykke synes utvivlsomt virkelig at have været brugt som bryne, medens det ved de fleste af denne art synes meget tvivlsomt. F. paa Bjørshol i Kvernes, ca. 70 cm. dybt i en torvmyr; fra samme gaard er tidligere

indkommet et lignende stykke (nr. 6486), som dog er f. paa en anden del af gaarden (7387).

66. 2 vævstene af grøtsten af almindelig form, mulig fra hedendommen eller middelalderen. F. paa Kregnesmoen i Melhus (7388).

67. Ældre Jernalders gravfund fra Syltebø i Eresfjorden, Nessets pgd. i Romsdalen.

a. Urtepotformet urne af brændt ler, ca. 9,5 cm. høi, lidt over 12 cm. i tverm. over munden, 9 cm. i bunden. Nærmest under randen er en bred hulrand, dernæst et ophøiet skraariflet baand, derpaa atter en hulrand, hvori der har ligget et omgaaende baand af jern, hvoraf omtrent halvparten er bevaret tilligemed et stykke af den ene af de hanker, hvori hadden har været fæstet. Hele den nedre del er orneret, afvekslende med partier af vertikale baand med skraafurer og vinkelformede fordybninger og af horizontale baand med tverfurer. Se nedenstaaende fig. 10. (7390).

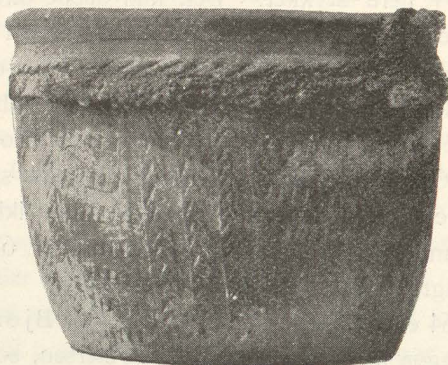

Fig. 10. $\frac{1}{2}$.

b. Nogle mindre brudstkr. af en urne af brændt ler, som efter massens beskaffenhed ikke kan have havt urtepotform (7391).

c. 2 sammenhørende stykker af tætningskit med det almindelige trekantede tværsnit, som viser, at de har været anbragte i sammenføiningen mellem væggen og bunden af et trækår. Under siden har som sædvanlig skraatliggende, den opstaaende side langs efter gaende aftryk af træfibre (7392).

d. Saks af jern af form som R. 172, men noget større, omtr. 18 cm. lang; buen er ogsaa her meget smal. Brækket paa flere steder, men omtr. fuldstændig tilstede. Der er betydelige levninger af et futeral eller en slire af træ. Af det levnede kan det ikke sikkert sees, hvorledes dette futeral har været indrettet med hensyn til lukning; det synes dog, som om den nedre og større del af det har været indrettet til at stikke saksen ned i det, medens den øvre del maaske har været sat paa som laag. Jfr. et fund fra Fevang i Sandeherred (Aarsb. 1874 s. 138), hvor en saks med træfuteral blev fundet sammen med en urtepotformet urne (7393).

e. 5 tveeggede pilespidser af jern med tange og temmelig fladt blad, 2 og 3 rustede sammen, nu tildels afbrækkede (7394).

f. Nogle stykker af en bøiet gjenstand af jern med tresidet tværsnit med fastrustede stykker af træ, hvis fibrer paa den ene side gaar paalangs, paa den anden side paatvers. Kunde formodes at have hørt til trækaret; men det er ikke klart, hvorledes den har været anbragt (7395).

Dette fund er indsendt som gjort for nogle aar siden paa Syltebø; men nærmere fundoplysninger er ikke meddelte. Det kan skjønnes at tilhøre en kvindegrav og skriver sig fra en noget senere del af Ældre Jernalder.

68. Et par ovale skaalformede spænder af bronze med dobbelt plade af formen R. 657, fra hvilken de dog er forskellige i flere enkeltheder. Saaledes er den midterste rundel paa siderne ikke forbunden med de to nærmeste ved gange. Paa underpladen er der en ophøiet skraariflet ribbe overfor den horizontale, glatte kant; paa denne ribbe hviler overpladen, hvis nedre kant ogsaa er skraariflet. Skraarifling og fiskebensrifling er ogsaa fremtrædende ved alle figurerne. Enkelt charnier og naaleskede af bronze, rustmerker efter en naal af jern. Af belæg er intet andet levnet end rester af knopperne paa runddelene. Forøvrigt særdeles vel bevarede. Er f. paa Rekstad i Børseskogn paa et sted, hvor der ikke nu var nogen fremtrædende forhøining, men hvor der dog maa have været en gravhaug, sammen med dele af et menneskeligt skelet, deriblandt kjæveben med tænder (7396).

69. Dolk af flint, med hensyn til skaftet og bagstykket lignende R. 65, dog med større udsvingning nedentil og konkav indbøining ved enden. Bladet har sandsynlig været afbrækket og derpaa ved omhugning givet ny spids; derfor kun 11 cm. lang; bladet indtil 2,3 cm. bredt. F. paa Terningen inde i Verafjorden i Agdenes, hvorfra der tidligere er indkommet en pilespids af flint og en spydspids af skifer. Der skal desuden paa gaarden være f. nogle flintblokke og nogle andre sager af sten, som for øieblikket er komne afveien (7400).

70. Kniv af flint, i ydre omrids noget lig S. Müller 142. Bladet har en mere buet egg paa den ene end paa den anden side. Skaftstykket er paa den ene side dannet ved svag indknibning, paa den anden skraaner kanten jevnt ind. Hele længde 13 cm., bladets største bredde nedentil 3,5 cm. F. paa Jøstølen sydlig paa Smølen, i en torvmyr i 1,5 m. dybde (7401).

71. Vævskyttelformet beltesten af violet, hvidspettet kvartsit af formen R. 155, $10,5 \times 3 \times 2$ cm. i tverm., den øvre del lidt længere end den nedre. Slidningsfurer baade paa oversiden og undersiden; begge hvælvede i længderetningen, den øvre stærkest. Skal være f. paa en plads under Fjoseide i Tingvold (7409).

72. Kniv af sortgraa skifer af formen R. 55. Har ligesom denne en udvidelse ved skaftets ende og smaa knopper mellem skaftet og bladet; men den har mere buet egg og mere sadelformet øvre kant. Har en ophøiet rygning omtrent efter midten, hvorfra der gaar slibeflader til begge kanter, hvorved ogsaa ryggen har form som en konkav egg, maaske dog uden at være bestemt til brug som saadan. Den yderste del af den egentlige egg har paa den ene side særskilt eggslibning. Vel 16 cm. lang i lige linje mellem enderne, deraf omtr. 11,5 cm. paa bladet, som er indtil 3,5 cm. bredt. Skal være f. paa Hoem paa vestsiden af Tingvold-fjorden i Tingvold. Det er det sydligste hidtil kjendte eksemplar af en skiferkniv af en saadan type (7410).

73. Miniaturøkse af jern, noget lig R. 559. Rundt skaft-hul. Fra banen har der gaaet op en ten, hvoraf en stump er igjen. 6 cm. langt, 4,7 cm. bredt i eggen, som er blevet opslebet efter fundet. Stykkets alder tvivlsom. Man har flere miniaturøkser af

bronze, som uidentivt rigtig er henført til Y. J., men det er mig ikke bekendt, at der er fundet lignende af jern. Det bemærkes, at stykket ikke er meget sterkt oxyderet. Skal være f. i „Hanems sæterli“ (maaske GN. 93, Sæterlien) i Tingvold. Yderligere oplysninger mangler (7411).

74. Ufuldstændig kjedel af grøtsten, som har havt en noget oval form, med fladagtig bund. Noget grovt arbeidet. Vel fra Y. J. eller MA. Skal være f. paa Kornstad i Kvernes (7414).

75. 2 stykker af en tveegget spydspids af jern af Y. J.'s form. Bladet har været temmelig smalt og formodentlig adskillig langt. Men det hele er meget opløst af rust. Skal være f. paa Skogrand i Hevne, erhvervet gennem opkjøber (7415).

76. Brudstkr. af en tveegget spydspids af jern; bladet har damaseret arbeide i fiskebensmønster. — 2 stykker af en smal sverdklinge af jern. F. paa Selven i Agdenes, hvor der er en bekendt gravplads fra Y. J. Som sædvanligt med jernfund fra kysten er det sterkt opløst af rust. Ogsaa indkommet gennem opkjøber (7417 f.).

77. 2 ovale stene med omgaaende fure efter længden. Skal være f. paa Vatn i Agdenes (7419).

78. Firesidet bryne(?) af kvartsitskifer, nu 22,5 cm. langt, i den ene ende bredere og tyndere. Synes at bære merker af virkelig at have været brugt som bryne. Skal være f. paa Talset, Nessets pgd. i Romsdalen (7420).

79. Økseblad af jern, langhalset og omtr. af form som R. 553, uden udvidelse ved skafthullet, men banens plan noget forlænget til begge sider. 17 cm. langt, 10 cm. bredt ved eggen. F. paa Rekstadkleiven under Rekstad i Børseskogn (7427).

80. Enegget kniv af graa skifer af en noget eiendommelig form, en afændring af R. 54 og 56; mangler nu særligt skaftstykke. Nu 8,5 cm. lang. — Et kort brudstk. af en smal pilespids af rødbrun skifer, ophøiet efter midten og med jævne flader mod eggene. Skal være f. enten paa Virek eller paa nabogaarden Røsaasen i Ankenes i Ofoten. Jfr. ovf. nr. 6. (7430 f.).

81. Oval skaalformet spænde af bronze med enkelt plade af en usædvanlig type. Den er meget lig den Aarsb. 1887

fig. 19 afbildede fra Mindre Sunde i Stryn. Som nedenstaaende afb. (fig. 11) viser, er der dog flere afvigelser. Af disse skal fremhæves, at de to halvovaler paa midten ikke er glatte, men udfyldte med en baandfletning i form af et 8-tal; de to halvovale flader paa hver side er ligeledes ornerede med en baandsløife, og en lignende sløife er anbragt paa de trekantede partier paa enderne. De to kors paa siderne dannes ogsaa af dobbelte baand, som er flettede i hinanden. Fremdeles kan mærkes den skraat nedgaaende flade nedentil, fyldt med tætte, krydsende skraastreger. Paa bagsiden er der enkelt charnier og naaleskede af bronze og jernrust efter naalen. Spænden har været lidt over 9 cm. lang og omtr. 5,5 cm. bred, men er nu ufuldstændig i en større del af kanten. — 2 brudstkr. af en liden, oval skaalformet spænde af bronze af en gammel form. Langs efter midten er en ophøiet ribbe, afdelt med tverfurer, et minde om rygraden af et dyr. Paa den flade, som er bevaret paa begge sider, sees slyngede lemmer af dyr. Ved den bevarede ende er der et enkelt charnier lige ved kanten; det ser ud til, at naalen har været af bronze. — Disse to stykker skal være f. paa Vasstrand ved Stordalsvandet i Aafjorden. De er indkomne gennem opkøber; men der er neppe grund til at tvivle om stedsangivelsens rigtighed (7432 f.).

Fig. 11. $\frac{1}{1}$.

82. Dolk af flint, væsentlig lig R. 64, men med mere afrundet overgang mellem blad og skaft, hvorfor ogsaa bladet har

sin største bredde lidt høiere oppe. Helt bevaret og vel arbeidet; 16 cm. lang, hvoraf 11 cm. paa bladet, som er indtil 4 cm. bredt. Skaftet er indtil 1,5 cm. tykt, bladet meget tyndt. F. paa Laukvik (Bruget Vollan) i Aure, hvorfra der tidligere gjentagne gange er indkommet verkstedsrester og redskaber af flint (7435).

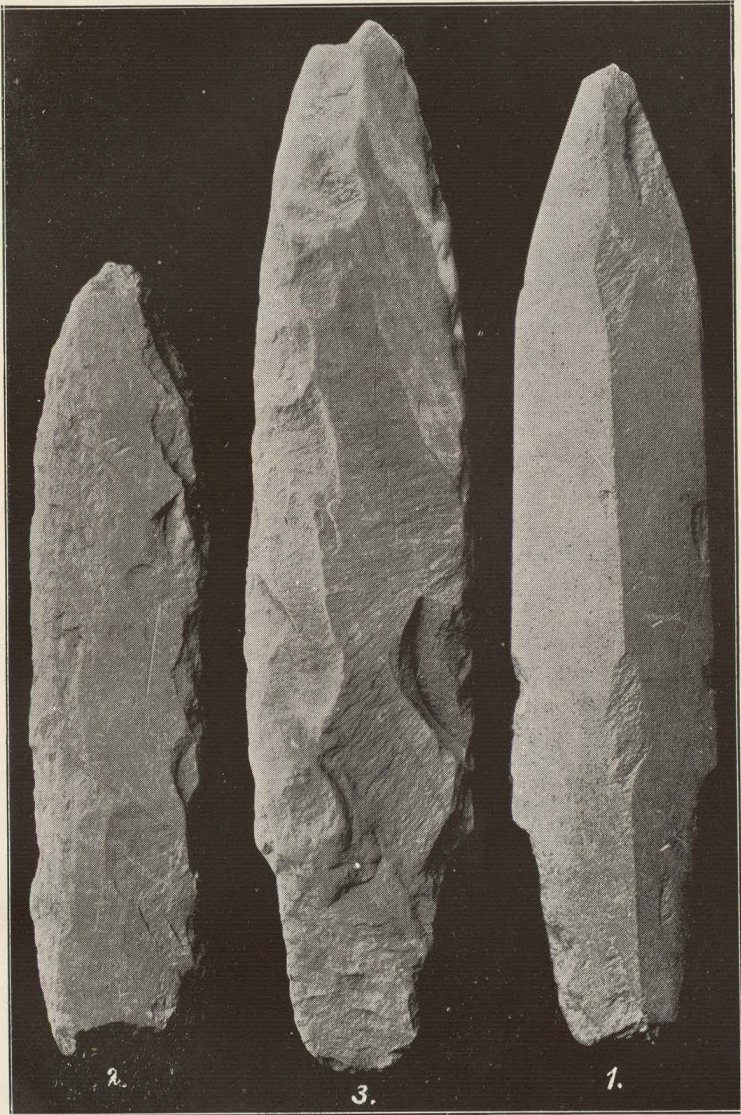

Samlingen af kirkeligt inventarium fra efterreformatorisk tid er i 1904 forøget med endel gjenstande fra Skatval kirke i Stjørdalen (jfr. ovf. s. 17), nemlig en døbefont (daabsstol) af træ, en døbefodring af jern og dele af en altertavle. Af disse døbefonter af træ, som ellers ikke synes at være meget talrige, har samlingen nu 6, nemlig foruden den nævnte fra Ranes i Surendalen, fra Støren, fra Holtaalen, fra Mosviken og fra Kornstad i Kvernes (den sidste indkommen i 1905).

Af folkemuseumssager er en hel del nye stykker indkomne. Især kan nævnes en indkjøbt privat samling fra Meraker, fornemmelig bestaaende af forskjellige slags kar af træ, ølboller, ølkander, oste- og smørformer m. m., de fleste med gaardenes bumerker.

PL. I.

